

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος δωδέκατος

Συνδρομὴ ἑτησία : Ἐν Ἀθήναις, φρ. 10, ἐν ταῖς ἑπαρχίαις φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἑτησιαί. — Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὀδὸς Σταδίου, 6

6 Δεκεμβρίου 1881

Η ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΛΑΣΕΓΛΙΕΡ

[Μυθιστορία Ἰουλίου Σανδῶ].

Συνέχεια ἰδί σελ. 759.

Γ'

Μετά τινας ἡμέρας ἡ κυρία Βωμπέρ ἐπροφασίσθη ὅτι ἐπεθύμει νὰ κάμῃ περίπατον εἰς τὰ περίχωρα, καὶ στηριζομένη ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ υἱοῦ τῆς διηυθύνθη πρὸς τὴν δεξιάν ὄχθην τοῦ Κλαίν. Πρῶτην ἤδη φορὰν ἀπὸ τῆς ἐπανόδου τῆς ἀπεφάσισε νὰ πατήσῃ ἐπὶ τῆς ὄχθης ταύτης· καὶ διελθοῦσα πρὸ τῆς κυγκλιδατῆς θύρας τοῦ κήπου, ἔστη ἐπὶ τινὰ λεπτὰ ἔπειτα, ὡς εἰ ὑποχωροῦσα εἰς τὸν ῥοῦν τῶν ἀναμνήσεων, ἤνοιξε τὴν θύραν καὶ εἰσῆλθε.

— Τί κάμνεις, μῆτέρ μου; ἀνεφώνησεν ὁ Ῥαούλ, ὅστις μάττην προσεπάθησε νὰ τὴν κρατήσῃ ἐπὶ τοῦ κατωφλίου· δὲν φοβεῖσαι μήπως προσβάλλῃς τὸν μαρκήσιον καὶ τὴν θυγατέρα του θέτουσα τὸν πόδα ἐπὶ τῶν γαιῶν του; Δὲν εἶναι τοῦτο ἔλλειψις σεβασμοῦ καὶ πρὸς τὴν φιλίαν καὶ πρὸς τὴν δυστυχίαν; Τέλος πῶς ἐρχόμεθα ἐδῶ, ἀφοῦ καὶ σὺ καὶ ἐγὼ τρέφομεν ἔχθραν καὶ περιφρόνησιν πρὸς τὸν νῦν κύριον τῶν μερῶν τούτων; — Ἐλθέ, ἐλθέ, υἱέ μου· δὲν προσβάλλομεν διόλου τὸν μαρκήσιον, ζητοῦντες ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν δασῶν τούτων τὰς ἀναμνήσεις, ἃς ἀφῆκεν. Ὅ,τι σὺ καλεῖς ἀσέβειαν πρὸς τὴν δυστυχίαν, ὁ μαρκήσιος ἤθελε θεωρήσει ὡς εὐγενῆ πράξιν ὑπὸ τῆς φιλίας ὑπαγορευομένην. Ἐλθέ, ἐπανελάβε στήριζομένη ἐλαφρῶς ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ Ῥαούλ, δὲν ἔχομεν νὰ φοβηθῶμεν δυσάρεστους συναντήσεις· διότι κατὰ τὴν ὥραν ταύτην βλέπω καθ' ἑκάστην τὸν Σταμπλῆ πορευόμενον εἰς ἐπίσκεψιν τῶν κτημάτων του. Ἐκτὸς τούτου, ὀφείλω νὰ σοὶ ὁμολογήσω, υἱέ μου, ὅτι παρήτησα ὀλίγον τὰς προλήψεις μου, καὶ ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτός, ἐὰν λάβῃ τις ὄλα ὑπ' ὄψιν, δὲν μοὶ φαίνεται ἄξιος τῆς ἔχθρας καὶ τῆς περιφρόνησεως, τὴν ὁποίαν ὁ τόπος εὐχαριστεῖται νὰ τῷ δεικνύῃ· λέγω μάλιστα, ὅτι ἡ ὑπαρξὶς ἐκείνη, ἣτις ἐν μέσῳ τοῦ πλοῦτου τῆς εἶναι δυστυχῆς καὶ περιφρονημένη, ἔχει τι τὸ συμπαθές, τὸ κινοῦν ἀκουσίως τὸ ἐνδιαφέρον μου.

— Πῶς! μῆτέρ μου, ἀνέκραξεν ὁ νεανίας· αὐτὸς ὁ ἐνοικιαστὴς ἐπαύλεως, ὁ σφετερισθεὶς ξένην περιουσίαν, αὐτὸς ὁ ὑπηρέτης, ὅστις ἐπλού-

τησεν ἀπογυμνῶνων τοὺς κυρίους του, αὐτὸς ὁ ἄθλιος...

— Ἄθλιος· ἀληθῶς εἶπες τὴν λέξιν, Ῥαούλ, ἀπῆντησε διακόπτουσα αὐτὸν ἡ κυρία Βωμπέρ, τόσον ἄθλιος, ὥστε μετаноῦ κατὰ τὴν ὥραν ταύτην, διότι ἤνωσα καὶ ἐγὼ τὴν φωνήν μου μετὰ τῶν καταδικαζόντων αὐτόν. Ὁ Θεὸς ἐπιμώρησεν ἀρκετὰ τὸν ἀτυχῆ τούτον, ὥστε νὰ ἐπιτρέπεται νῦν εἰς ἡμᾶς νὰ τῷ δεῖξωμεν ὀλίγην ἐπιείκειαν. Ἀλλά, υἱέ μου, ἃς μὴ ὀμιλῶμεν περὶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου, διότι δὲν πρόκειται περὶ αὐτοῦ. Ἰδοῦ, προσέθηκε σύρουσα αὐτὸν εἰς δειροστοιχίαν ἐκτεινομένην παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ, εἰς ἕκαστον βῆμά μου ἐπανευρίσκω ἀναμνήσιν τινὰ τῶν ὥραιών μου χρόνων, καὶ νομίζω ὅτι αἰσθάνομαι πλησίον μου τὴν ψυχὴν τῆς κυρίας Λασεγλιέρ ἐν μέσῳ ὄλων τούτων τῶν ἀρωμάτων.

Καὶ οὕτω ὀμιλοῦντες ἐβάδιζον βραδέως, ὅτε αἶφνης κάμψαντες τὴν δειροστοιχίαν εὐρέθησαν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον σχεδὸν μετὰ τοῦ Σταμπλῆ, ὅστις περιεπάτει καὶ αὐτὸς μονήρης ἐντὸς τοῦ κήπου του. Ὁ Ῥαούλ ἔκαμε κινήσιν τινὰ ἴν' ἀποσυρθῆ, ἀλλ' ἡ βαρωνὶς τὸν ἐκράτησε καὶ ἐπροχώρησε πρὸς τὸν γέροντα, ὅστις μὴ γνωρίζων ποῦ νὰ ἀποδώσῃ τὴν τιμὴν τοιαύτης συναντήσεως ἐν τῇ ταραχῇ του ἔκαμμεν ἐπανειλημμένας ὑποκλίσεις.

— Συγχωρήσατε, κύριε, τῷ εἶπεν αὕτη ἐπιχαρίτως, τὴν ἐλευθερίαν, ἣν ἔλαβον νὰ εἰσέλθω εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν σας· ἀλλὰ τὰ σκιερά αὐτὰ δάσημοι φέρουσι τόσον ποθητὰς ἀναμνήσεις, ὥστε δὲν ἠδυνήθην νὰ ἀντιστῶ περισσότερον εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ τὰ ἐπισκεφθῶ.

— Δεχθῆτε μᾶλλον τὰς εὐχαριστίας μου παρὰ τὴν συγχώρησίν μου, κυρία, ἀπῆντησεν ὁ γέρον Σταμπλῆ, ὅστις ἀμέσως εἶχεν ἀναγνωρίσει τὴν κυρίαν Βωμπέρ· αὕτη εἶναι ἡ μεγαλειτέρα τιμὴ, ἡ μόνη, προσέθηκε μετὰ θλίψεως, ἣν ἔλαβον τὰ μέρη ταῦτα ἀφ' ὅτου κατοικῶ εἰς αὐτὰ.

Ἐπειτα ὡς εἰ ἐνόησεν ὅτι ἡ τιμὴ αὕτη δὲν ἀπετείνετο εἰς αὐτόν, ἢ εἴτε ἀπὸ λεπτότητα εἴτε ἀπὸ ταπεινώσιν, ἀφοῦ πρῶτον προσεκάλεσε τοὺς ξένους του νὰ ἐξακολουθήσωσι τὸν περίπατόν των, ὁ γέρον ἐδειξεν ὅτι θέλει ν' ἀποσυρθῆ· ἀλλ' ἡ κυρία Βωμπέρ ἀνεκάλεσεν αὐτὸν εὐμενῶς.

— Διατί, κύριε, νὰ μᾶς ἀφήσετε τόσον γρηγορα· τοῦτο θὰ μᾶς κάμῃ νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ

ἐπίσκεψίς μας εἶναι ὀχληρά καὶ ὅτι διαταράττομεν τὴν ἡσυχίαν σας· ἐάν δὲν ἔχη οὕτω, μείνατε, δὲν μᾶς ἐνοχλεῖτε διόλου.

Πτοηθεὶς ἐκ τῶν τόσων φιλοφρονήσεων, ὁ Σταμπλὴ δὲν ἤξευρε πῶς νὰ ἐκφράσῃ τὴν εὐχαρίστησίν του, καὶ οὐδὲν ἄλλο κατώρθωσεν εἰ μὴ νὰ δεῖξῃ πόσον ἦτο ἐκπεπληγμένος· διότι ἦτο ἡ πρώτη φορὰ ὅχι μόνον καθ' ἣν ἔβλεπε παρ' ἑαυτῶ ζέοντες τοιαύτης περιωπῆς, ἀλλὰ καὶ καθ' ἣν ἤκουον ὀλίγας τινὰς λέξεις εὐμενεῖς καὶ περιποιητικὰς ἀποτεινομένας εἰς αὐτόν. Καὶ ἦτο ἡ κυρία Βωμπέρ, ἡ βαρωνίς Βωμπέρ, ἡ ἐπισημοτέρα κυρία τοῦ τόπου, ἡ φίλη τῶν Λασεγλιέρ, ἥτις κατεδέχτο νὰ φέρηται πρὸς αὐτὸν οὕτω, πρὸς αὐτόν, τὸν Σταμπλὴ, τὸν γεροκλέπτην, ὡς κάλλιστα ἐγνώριζεν ὅτι τὸν ἀπεκάλουν εἰς τὸν τόπον! Τί δὲ ἔγεινεν ὅτε ἠσθάνθη εἰς τὸν βραχίονά του τὸν βραχίονα τῆς κυρίας Βωμπέρ, καὶ ὅτε αὕτη τῷ εἶπε μειδιῶσα καὶ μὲ τόνον οἰκειότητος σχεδόν·

— Ἐμπρός, κύριε Σταμπλὴ, συντροφεύσατέ με καὶ ὀδηγήσατέ με!

Αἱ ἀτυχεῖς ὑπάρξεις, αἱ ὑπὸ τῆς κοινῆς γνώμης καταδικασθεῖσαι, αὗται μόναι γνωρίζουσιν ὅλην τὴν ἀξίαν, ἣν ἔχει ἐνδειξις ἀπροσδόκητος συμπαιθείας καὶ ἀγαθότητος· ὅσον μικρὰ δὲ καὶ ἂν ἦναι ἡ ἐνδειξις αὕτη τὴν ἀποδέχονται μετὰ χαρᾶς καὶ στηρίζονται ἐπ' αὐτῆς εὐγνωμόνως, ὡς ἐστηρίχθη ὁ πνιγόμενος μύρμηξ ἐπὶ τοῦ κλαδίσκου, ὃν ἔρριψεν αὐτῷ ἡ περιστέρα. Αἰσθανόμενος εἰς τὸν βραχίονά του τὸν βραχίονα τῆς κυρίας Βωμπέρ ὁ Σταμπλὴ κατελήφθη ὑπὸ χαρᾶς ὁμοίας σχεδὸν πρὸς τὸ ἄφατον ἐκεῖνο αἶσθημα, ὅπερ ἠσθάνθη ὁ λεπρὸς τῆς Ἀόστης, ὅτε χεῖρ φιλικὴ ἔθλιψε τὴν ἰδικήν του· ἡ χαρὰ του δὲ ἐκείνη ἤθελεν εἶσθαι ἐντελής, ἐάν ὁ γέρον δὲν ἦτο τόσον συγκεχυμένος, καὶ διότι δὲν ἤξευρε νὰ φερθῆ καὶ διότι δὲν ἦτο καλῶς ἐνδεδυμένος· ἀληθῶς δὲ ἐνώπιον τῆς κυρίας Βωμπέρ ἐπροξένει παράδοξον ἀντίθεσιν· διότι αὕτη, καίτοι πτωχὴ, κατέβαλλε τὸν πλούσιον γείτονά της διὰ τε τῆς κομψότητος τῆς ἐνδυμασίας καὶ διὰ τῆς ἀβρότητας τῶν τρόπων της.

— Ἐάν ἠδυνάμην νὰ φαντασθῶ ὅτι μοὶ ἐπεφυλάττετο τοιαύτη τιμὴ, ἤθελον ἐπιμεληθῆ ὀλίγον τὴν ἐνδυμασίαν μου σήμερον, εἶπε θεωρῶν θλιβερώς τὰ βαρῆα ὑποδήματά του, ὧν αἱ ἐπίχρυστοι πόρπαι ἐδείκνυον ὅτι ἦσαν ἐκ χαλκοῦ, τὰς ἐκ κυανοῦ μαλλίου περινημίδας του, τὸν βαμβάκινον ὑπενδύτην του, τὰς περισκελίδας του, τὰς ἐκ τετριμμένου βαμβάκινου βελούδου.

— Καὶ διατί; ἀνεφώνησεν ἡ βαρωνίς, εἶσθε πολὺ καλὰ οὕτω· ἐκτὸς τούτου εὐρίσκεσθε εἰς τὴν οἰκίαν σας.

Αἱ λέξεις αὗται εὐρίσκεσθε εἰς τὴν οἰκίαν σας εἰσέδυσαν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Σταμπλὴ, καὶ ὑπὲρ πάσαν ἄλλην φιλοφρόνησιν ἐνέπλησαν αὐτὸν ἠδείας εὐχαριστήσεως. *Εὐρίσκεσθε εἰς τὴν*

οἰκίαν σας· αἱ λέξεις ἐκείναι, αἱ τόσον ἀπλαῖ, ἄς πρὸ καιροῦ μόλις καθ' ἑκυτὸν ἐτόλμα νὰ εἴπῃ, τόσον ἡ συναίσθησις, ἣν εἶχε τῆς περιφρονήσεως τοῦ κοινοῦ, εἶχον διαταράξει καὶ αὐτὴν τὴν εἰς ἑκυτὸν ὑπόληψίν του, αἱ λέξεις ἐκείναι ὑπὸ τῆς κυρίας Βωμπέρ προφερθεῖσαι, δὲν ἦσαν ἐπίσημος ἀναιρέσις τῶν ὅσα οἱ κακόβουλοι ἔλεγον κατ' αὐτοῦ; Δὲν ἦσαν ἀληθῶς ἀθώωσις τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου; Δὲν ἦσαν ἐπίσημός τις ἀναγνωρίσις τῶν δικαιωμάτων καὶ τῆς περιουσίας του;

Ἐν τούτοις ὁ νέος Βωμπέρ, οὐτινος ἡ ἐκπληξίς ἦτο τόσον μεγάλη ὅσον καὶ ἡ τοῦ Σταμπλὴ, ἴστατο παρὰ τὴν μητέρα του, ψυχρὸς, ἄφωνος, ἀγέρωχος, μὴ γνωρίζων τί νὰ εἰκάσῃ περὶ τῆς πηνῆς ἐκείνης τῆς παραδόξου, ἥτις συνέβαινε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του.

Οὕτω βαδίζοντες καὶ συνομιλοῦντες ἔφθασαν δι' ἀνεπαυτήτων ἐλιγμῶν πρὸς τῆς εἰσόδου τοῦ μεγάρου· ὁ καύσαν ἦτο πνιγρὸς καὶ ὁ οὐρανὸς κεκαλυμμένος ὑπὸ νεφῶν, ἡ δὲ κυρία Βωμπέρ περιεπάτει ὑπὲρ τὴν μίαν ὥραν ὑπὸ τὰ δένδρα ἐκεῖνα, ἅτινα οὐδεμία πνοὴ ἀνέμου ἤρχετο νὰ δροσίῃ. Τέλος ἐκάθισεν ἐπὶ τῶν βαθυίδων τῆς εἰσόδου καὶ ἔφερε τὸ ῥινόμακτρον της ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ τοῦ προσώπου της, ἐνῶ ὁ Σταμπλὴ ἴστατο ἐνώπιόν της ὄρθιος, ἀκίνητος καὶ στρέφων μεταξὺ τῶν δακτύλων του τὸν πλατὺν καφόρειον πῖλόν του, ὃν καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ περιπάτου ἐξηκολούθει νὰ κρατῆ ἀνὰ χεῖρας.

— Ἡ κυρία Βωμπέρ ἤθελέ μοι κάμει τὴν μεγαλύτεραν τιμὴν, ἐάν κατεδέχτο νὰ εἰσέλθῃ πρὸς στιγμὴν εἰς τὴν οἰκίαν μου ἵν' ἀναπαυθῆ· θὰ ἦμαι τόσῳ μᾶλλον εὐγνωμων διὰ τὴν μεγάλην ταύτην χάριν, καθ' ὅσον ἀναγνωρίζω ἑμαυτὸν ἀνάξιον αὐτῆς.

— Μητέρα μου, εἶπεν ἀμέσως ὁ Ραούλ, ὅστις ἔσπευδε νὰ τελειώσῃ τὴν κωμωδίαν ἐκείνην, ἧς δὲν διέβλεπεν οὔτε τὴν ἔννοιαν οὔτε τὸν σκοπὸν· μητέρα μου, ἐπίκειται μεγάλη καταγίγς καὶ μόλις μᾶς μένει καιρὸς νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν οἰκίαν ποῖν ἀρχίσῃ.

— Καλὰ, υἱέ μου, ἄς περιμεινώμεν ἕως οὗ παρέλθῃ, ἀπήντησεν ἡ κυρία Βωμπέρ ἐγειρομένη· ἀφοῦ ὁ ἀξικγάπητος γείτων μας μᾶς προσφέρει τοσοῦτον φιλόφρονα φιλοξενίαν, ἄς ἐμβῶμεν νὰ περιμεινώμεν ὑπὸ τὴν στέγην του μέχρις οὗ ἐπαλέθῃ ἡ αἰθρία.

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας τὸ πρόσωπον τοῦ Σταμπλὴ ἔλαμψεν ὑπὸ χαρᾶς, καὶ μειδιάμα ἐκείνου δίστατεψε τὰ χεῖλη του. Ποῖος θρίαμβος ἀληθῶς! Νὰ δεχθῆ τὴν κυρίαν Βωμπέρ καὶ νὰ δεῖξῃ εἰς τοὺς ὑπῆρέτας του, οἵτινες δὲν ἤθελον λείψει νὰ γνωστοποιήσῃ τοῦτο εἰς τὰ περίχωρα, ὅτι δὲν ἦτο τόσον περιφρονημένος, ὅσον οἱ κακοὶ νύχταριστοῦντο νὰ λέγωσι καὶ ὅσον οἱ ἀνόητοι νὰ πιστεύωσιν! Ὁ Λεῖσσεστερ ὑποδεχόμενος τὴν βασιλισσαν Ἐλισάβετ ἐν τῷ μεγάρῳ τοῦ Κενιλβόρθ

δὲν ὑπῆρξεν εὐτυχέστερος καὶ πλέον ὑπερήφανος ἢ ὁ Σταμπλῆ κατὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην, καθ' ἣν εἶδε τὴν βαρωνίδα ἀναβαίνουσαν τὰς βαθυΐδας τῆς εἰσόδου καὶ διερχομένην τὸ κατώφλιον τῆς θύρας του. Ἄλλ' ὁ Ραούλ ἠκολούθησε τὴν μητέρα του μὲ ἦθος δυσαρεσκείας, πρᾶγμα ὅπερ αὕτη προσεποιήθη ὅτι δὲν ἐνόησεν· οὐδὲ αὐτὸς δὲ ὁ Σταμπλῆ, ἀπερροφημένος ὡς ἦτο ὑπὸ τῆς χαρᾶς του, παρετήρησε τοῦτο. Ἄλλ' ὅτε ὁ γέρον εἰσαγαγὼν τοὺς ξένους του εἰς τὴν αἴθουσαν, ἀπεσύρθη ἵνα παραστῇ ὁ ἴδιος εἰς τὰς φροντίδας τῆς φιλοξενίας, ὁ Ραούλ μείνας μόνος μετὰ τῆς μητρὸς του, ἔμελλε νὰ ζητήσῃ παρ' αὐτῆς ἐξήγησιν τοῦ αἰνίγματος ἐκείνου, ὅπερ μάτην προσεπάθει νὰ λύσῃ μόνος· ἀλλ' ἄλλο τι αἰσθημα τὸν ἀνεγκάτισεν, ἡ περιέργεια, ἥτις κλείσασα αὐτῷ τὸ στόμα, τὸν ἔλαμψε νὰ ἀνοίξῃ βλέμματα ἐταστικά καὶ νὰ περιεργασθῇ τὰ περίξ αὐτοῦ.

Ἄν καὶ οὐδὲν εἶχε μεταβληθῇ ὡς πρὸς τὴν διακόσμην τῶν αἰθουσῶν, τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ μεγάρου Λασεγλιέρ δὲν εἶχε πλέον μεγαλοπρέπειαν ἀνάλογον πρὸς τὸ ἐξωτερικὸν του· διότι τὸ πᾶν ἀπεκάλυπτε τὴν ἀκηδῖαν καὶ τὰς ἐξεις τοῦ νέου ἰδιοκτητοῦ, ἐξεις οὐδαμῶς ἀριστοκρατικές, ἀλλὰ τὸ πολὺ ἀνθρώπου μέσης τάξεως· καὶ ἐπὶ τούτοις εἴκοσιν ἔτη εἶχον παρέλθει ἀφ' οὗτου οἱ χρωματισμοὶ δὲν ἀνευθώθησαν· ὅθεν τὰ ἄχρσα πλέον σινικά μεταξωτὰ τὰ καλύπτοντα τοὺς τοίχους, τὰ ἀμαυρωθέντα ἐπιχρυσώματα, ὅλη ἐκείνη ἡ γεγρακυῖα μεγαλοπρέπεια, ὅλα τὰ ἔχνη τῆς λαμπρότητος, ἀφ' ἧς εἶχεν ἐκλείψει ἡ ζωή, ἔδιδον εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ μεγάρου ὄψιν ἥμισυ φαιδρᾶν· ἦτο μεγαλοπρεπὲς μὲν, ἀλλ' ἐνταυτῷ θλιβερὸν ὡς αἱ ἀπέραντοι ἐκείναι αἴθουσαι τοῦ μεγάρου τῶν Βερσαλλιῶν, ἃς διερχόμενος τις θαυμάζει, ἀλλ' ἔνθα αἰσθάνεται, ὅτι ἤθελεν ἀποθάνει ἐκ στενοχωρίας, ἐὰν ἠναγκάζετο νὰ κατοικῇ ἐν αὐταῖς. Ἄλλ' ἡ αἴθουσα, εἰς ἣν ἡ κυρία Βωμπέρ καὶ ὁ υἱὸς τῆς εἰσῆχθησαν, ἕνεκα εὐνοίας ὅπως ἐξαιρετικῆς εἶχε διατηρήσει τὴν ζωρότητα καὶ τὴν λαμπρότητα τῶν πάλαι χρόνων, ὡσεὶ ἡ κυρία Λασεγλιέρ τὴν ἐξωγονίει εἰσέτι διὰ τῆς ωραιότητος καὶ τῶν χαρίτων τῆς· τοῦτο δὲ διότι ὁ Βερνάρδος ὅτε ἔζη τὴν εἶχε καλλωπίσει δι' ὅλων τῶν θησαυρῶν, οὐδ' ὁ μαρκήσιος δὲν ἠδυνήθη νὰ λάβῃ μετ' ἑαυτοῦ ἐν τῇ ἐξορίᾳ· ὁ δὲ Σταμπλῆ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ υἱοῦ του καὶ μετ' αὐτὸν ἔτι τὸν θανάτον του, ἠθέλησε χάριν σεβασμοῦ πρὸς τὴν μνήμην του, νὰ διατηρῆται ἡ αἴθουσα ἐκείνη μετὰ τῆς αὐτῆς φροντίδος, μετ' ἧς διατηρεῖτο καὶ πρότερον, ὡς εἰ ὁ Βερνάρδος του ἔμελλε νὰ εἰσέλθῃ ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν εἰς αὐτήν. Τούτων ἕνεκα τὸ πᾶν ἐν αὐτῇ ἀπέπνευσε τὸ μεγαλεῖον τῶν προτέρων κυριῶν τῆς· τὰ ἐπιπλα καὶ τὰ παραπετάσματα ἦσαν ἐκ δαμασκηνοῦ μεταξωτοῦ τῆς Γενούης, οἱ τοῖχοι κεκαλυμμένοι ἐξ ὑφάσματος πολυτίμου, ἐπὶ δὲ τῶν διαφόρων ἐ-

πίπλων ὑπῆρχον πλεῖστα καλλιτεχνικά ἀντικείμενα, κρυστάλλινα ἀγγεῖα ἀπαστρέπτοντα, σινικά σεύη, βαρύτιμα ἄλλα κομψὰ ἀγγεῖα τῶν Σεβρών καὶ τῆς Σαξωνίας· τέλος ὄροφῃ χρυσοποίκιλτος, καὶ ἄνωθεν τῶν θυρῶν ποιμενικαὶ σκηναὶ ζωγραφηθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Watteau.

Ὁ Ραούλ, ἀφοῦ περιεργασθῇ τὰ πάντα μετ' ἐπιφθόνου προσοχῆς, ἀφοῦ ἤγγισεν ὅλα ὅσα μέχρι τοῦδε μόνον εἰς τὰ ἀπατηλὰ ὄνειρά του εἶχεν ἰδεῖ, ἐπλησίασεν εἰς τὸ παράθυρον καὶ ἤρχισε νὰ θεωρῇ μετ' ὄμμα σκυθρωπὸν τὸν ἐρειπωμένον πύργον τοῦ Βωμπέρ, ὅστις οὐδέποτε τοῦ ἐφάνη τόσον πανυχρὸς καὶ τόσον θλιβερός, ὅσον κατὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην. Ἡ βαρωνὶς ἐθεώρει κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο τὸν υἱὸν τῆς μετ' ὑπερηφανείας· ἐφαινετο δὲ ἡσυχος καὶ μειδιῶσα ὡς εἰ κατεῖχεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς τὴν μαγικὴν ῥάβδον, τὴν μέλλουσαν ν' ἀνεγείρῃ καὶ πάλιν τοὺς πύργους τοῦ μεγάρου τῆς καὶ νὰ ἀποδώσῃ τῷ Ραούλ τὴν περιουσίαν τῶν προγόνων αὐτοῦ.

Ὁ Σταμπλῆ δὲν ἐθράδυνε νὰ ἐπανέλθῃ, ἀκολουθούμενος ὑπὸ δύο ὑπηρετῶν τῆς ἐπαύλεως φερόντων δίσκους μετ' ἀναψυκτικά ποτά, μετ' ἀφρόγαλα, μετ' χαμοκέρασα καὶ μετ' οἶνους ἰσπανικούς. Ὁ λοιπὸς ὄμιλος τῶν ὑπηρετῶν, ἀποτελούμενος ἐκ τῆς μαγειρίσσης, ἐκ τοῦ κηπουροῦ καὶ ἐκ τῆς γυναικὸς, τῆς ἐπιμελουμένης τοῦ ὀρνιθοτροφείου, συνωθεῖτο εἰς τὸν προθάλαμον ζητῶν νὰ ἴδῃ διὰ τῆς ἡμιανωγμένης θύρας τὴν βαρωνίδα καὶ τὸν υἱὸν τῆς· διότι πρώτην φοράν, ἀφ' οὗτου ὁ Σταμπλῆ εἶχεν ἐγκατασταθῆ εἰς τὸ μέγαρον, ἔβλεπον τοιαύτην ἐροτὴν.

— Πόσον εὐγενὴς καὶ λεπτὸς εἴσθε εἰς τὰς φιλοφρονήσεις σας, εἶπεν ἡ κυρία Βωμπέρ μετ' ἐπισημνέστατον μειδιάματά τῆς· μᾶς κάμνετε, κύριε, ὑποδοχὴν βασιλικήν.

Ὁ Σταμπλῆ προσέκλινεν, ἐθορυβήθη, ἐψιθύρισεν, ἔπειτα ἰδὼν τοὺς δύο ὑπηρετάς τῆς ἐπαύλεως, οἵτινες καταθέσαντες τοὺς δίσκους ἐπὶ τοῦ μαρμάρου τραπέζης τινός, ἐκάθηντο μετ' ὅλην αὐτῶν τὴν ἀφέλειαν εἰς τὰς ἀναπαυτικὰς ἐδρας, ἔλαβεν αὐτοὺς ἐκ τῶν ὤμων καὶ τοὺς ὤθησεν ἔξω τῆς αἰθούσης.

— Ἡξεύρετα, κύριε, εἶπεν ἡ κυρία Βωμπέρ, ἥτις δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὸν γέλωτά τῆς κατὰ τὴν μικρὰν ἐκείνην σκηνήν, ἠξεύρετε ὅτι ἀξιζετε νὰ ὀνομασθῆτε γενικὸς φύλαξ τῶν μεγάρων τῆς Γαλλίας. Τὸ μέγαρον τοῦτο οὐδὲν ἀπόλεσεν ἐκ τῆς προτέρας αὐτοῦ μεγαλοπρεπείας, νομίζω μάλιστα, ὅτι προσεθέσατε νέαν λάμψιν εἰς αὐτό. Ἀφ' ἐτέρου δὲ βεβαιούσιν, ὅτι ἡ ἀξία τῶν ἰδιοκτησιῶν τοῦ Λασεγλιέρ ἐδιπλασιάσθη ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν σας, ὅτι εἴσθε ὁ πλουσιώτατος κτηματίας τοῦ τόπου.

— Ἄλλοίμονον, κυρία βαρωνίς· ὁ Θεὸς καὶ οἱ ἄνθρωποι μετ' ἕκαμον νὰ πληρῶσω πολὺ ἀκριβᾶ τὴν ἰδιοκτησίαν ταύτην, δι' ἣν μετ' ὀνομασθῆναι ὁ Θεὸς

μου ἐπῆρε τὸ τέκνον μου, οἱ δὲ ἄνθρωποι μὲ ἐξύβρισαν· ὁ γέρον Ἰωβ δὲν ἦτο τόσοσ δυστυχῆς ἐπὶ τῆς κόπρου του, ὅσον εἶμαι ἐγὼ ἐν μέσῳ τοῦ πλούτου μου. Ἐχετε υἷόν, κυρία· ἀναλογισθῆτε τὴν χαράν, ἣν ἡ ὑπαρξίς αὐτοῦ σᾶς προξενεῖ, καὶ ἐνοήσατε τὴν θλιψίν μου.

— Τὴν ἐνοῶ, κύριε· ὁ υἱός σας, ὡς λέγουσιν, ὑπῆρξεν ἥρωσ.

— Ἄ! κυρία, αὐτὸς ἦτο ἡ ζωὴ μου! ἀνεφώνησεν ὁ γέρον πνίγων τὰ δάκρυα καὶ τοὺς λυγμούς του.

— Αἱ βουλαὶ τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀνεξερεύνητοι, εἶπε μελαγχολικῶς ἡ κυρία Βωμπέρ· ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰς γνώμας τῶν ἀνθρώπων, νομίζω, κύριε, ὅτι δὲν κάμνετε καλὰ νὰ τὰς λαμβάνητε ὑπ' ὄψιν. Λέγετε ὅτι σᾶς ἐξύβρισαν· ἐγὼ τὸ ἠγνούουν καὶ νῦν τὸ πρῶτον μανθάνω τοῦτο πρὸς ὑμῶν. Ἄλλὰ τί σᾶς μέλει δι' ὅσα λέγουσιν οἱ ἀνόητοι; ἔχετε τὴν ὑπόληψιν τῶν τιμῶν ἀνθρώπων.

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας ὁ Σταμπλῆ ἔσεισε θλιβερώς τὴν κεφαλὴν δεικνύων ὅτι δὲν τὸ ἐπίστευεν.

— Ἄδικεῖτε τὸν ἑαυτὸν σας, κύριε, ὑπέλαθεν ἡ κυρία Βωμπέρ ζωηρώς· καὶ νομίζετε ὅτι θὰ εὐρισκόμην ἐδῶ, ἐὰν δὲν σᾶς ὑπεληπτόμην; Νομίζω δὲ ὅτι ἐνδιαφέρομαι ἀρκούντως εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, ὥστε νὰ ὑποθέσῃ τις ὅτι εἶμαι μεροληπτικὴ χάριν ὑμῶν· διότι φίλη οὕσα τῶν Λασεγλιέρ, συνεμερίσθη τὴν ἐξορίαν τῶν ἐπὶ δεκαπενταετίαν ὄλην· καὶ εἶδον καὶ ἐγὼ ὡς ἐκεῖνοι τὰ ὑπάρχοντά μου κατεσχημένα καὶ πωλούμενα ὑπὸ τῆς δημοκρατίας. Ἡ δημοκρατία μᾶς ἀπεγύμνωσε, σφετερισθεῖσα καὶ διαθέσασα ὅ,τι δὲν τῇ ἀνήκεν· ἀλλ' ἔστω τοῦτο πρὸς αἰώνιον αἰσχὸς τῆς! Σεῖς ὅμως ὑπῆρξατε ἀγοραστῆς καλῆ τῇ πίστει· διότι ἐμετρήσατε χρῆματα διὰ νὰ ἀγοράσατε τὴν ἰδιοκτησίαν σας. Τίς λοιπὸν δύναται νὰ εἶπῃ τι καθ' ὑμῶν καὶ ἐπὶ τίνι νὰ σᾶς κατηγορήσῃ; Ἡ ἐναντιότης μᾶς ἐξήρῆσεν, δὲν ἐπνίξεν ὅμως τὸ αἰσθημα τῆς δικαιοσύνης ἐν τῇ καρδίᾳ μας· ἡ ἔχθρα μας λοιπὸν δὲν εἶναι καθ' ὑμῶν. Ποσάκις ἤκουσα τὸν μαρκήσιον καὶ τὴν μαρκησίαν χαίροντας διότι τὰ κτήματά των ἔπεσαν τοῦλάχιστον εἰς τὰς χεῖρας τοῦ τιμιωτέρου τῶν ἐνοικιαστῶν τῶν!

— Εἶναι ἀληθές, κυρία; ἀνέκραξεν ὁ Σταμπλῆ μετὰ χαρᾶς καὶ ἐκπλήξεως· ὁ μαρκήσιος καὶ ἡ κυρία μαρκησία ὠμίλησαν περὶ ἐμοῦ ἄνευ ὀργῆς; Καὶ ἐγὼ ἐπίστευον, ὅτι μόνον περιφρόνησιν καὶ φρίκην ἠσθάνοντο πρὸς ἐμέ.

— Καὶ διατί, κύριε; ὑπέλαθεν ἡ βαρωνίς μειδιῶσα· ἐνθυμοῦμαι, ὅτι ἡμέρας τινὰς πρὸ τοῦ θανάτου τῆς ἡ μακαρίτις μαρκησία μοι ἔλεγε. . .

— Πῶς! ἡ κυρία μαρκησία ἀπέθανεν! ἀνέκραξεν ὁ Σταμπλῆ μετὰ θλιψῶς.

— Φέρουσα εἰς τὸν κόσμον κόρην, ὠραίαν σήμερον ὡς ὑπῆρξεν ἡ μητέρα τῆς. Σᾶς ἔλεγον, λοιπον, κύριε, ἐπανέλαθεν ἡ κυρία Βωμπέρ, ὅτι ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ θανάτου τῆς, ἡ μαρκησία μοι

ὠμίλει περὶ ὑμῶν καὶ περὶ τῆς κυρίας Σταμπλῆ, τὴν ὁποῖαν ἐξετίμα καὶ ἠγάπα· ἐξεπράζετο δὲ μετὰ τῆς συμπαθοῦς ἐκείνης ἀγαθότητος, τὴν ὁποῖαν δὲν ἐλησημονήσατε βεβαίως· ὁ μαρκήσιος ἦλθε νὰ ἀναμιχθῆ εἰς τὴν συνομιλίαν μας καὶ ἀνέφερε παραδείγματα τινὰ τιμῶντα τὴν οἰκογένειάν σας. «Εἶναι εὐγενεῖς καρδίαι, προσέθηκεν ἡ κυρία Λασεγλιέρ, καὶ ἐν τῇ δυστυχίᾳ μας εἶναι παρηγορία σχεδὸν νὰ σκεπτόμεθα, ὅτι τὰ ὑπάρχοντά μας ἔπεσαν εἰς χεῖρας τόσοσ καθαρὰς καὶ τόσοσ τιμίας».

— Μητέρα μου, εἶπεν ὁ Ραούλ, ὅστις, μείνας ὀρθιος εἰς τὴν γωνίαν τοῦ παραθύρου, ἔπασχε προφανῶς ἀκούων τὴν μητέρα του ὁμιλοῦσαν οὕτως· ὁ ἄνεμος διέλυσε τὴν καταγιγδα καὶ ὁ οὐρανὸς εἶναι τώρα καθαρὸς. Δυνάμεθα ἀφόβως νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὴν οἰκίαν μας.

Ἡ βαρωνίς ἠγέρθη καὶ στραφεῖσα πρὸς τὸν Σταμπλῆ,

— Σᾶς εὐχαριστῶ, κύριε, εἶπε, διὰ τὴν πρόθυμον φιλοξενίαν σας, καὶ χαίρω διότι ἡ τύχη μοι ἔδωκε τὴν εὐκαιρίαν νὰ σᾶς γνωρίσω· εὐχομαι δὲ αἱ σχέσεις μας νὰ μὴ περιορισθῶσιν εἰς τὴν πρῶτην ταύτην συνέντευξιν. Τοῦτο ἐξαρτᾶται ἀπὸ ὑμᾶς· μὴ λησημονεῖτε λοιπὸν ὅτι ἔχετε εἰς τὴν ἀντίπεραν ὄχθην γείτονας, οἵτινες πάντοτε θὰ σᾶς δέχωνται εὐχαρίστως.

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας, τὰς προφερθείσας μετὰ χάριτος, ἧς τὴν ἔκφρασιν ἀδυνατούμεν νὰ περιγράψωμεν, ἡ κυρία Βωμπέρ ἀπεσύρθη, στηριζομένη ἐπὶ τοῦ βραχιονοσ τοῦ υἱοῦ τῆς καὶ συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ Σταμπλῆ, ὅστις δὲν ἀφῆκε τοὺς ἔξενους του εἰμῆ εἰς τὴν κιγκλιωτὴν θύραν τοῦ κήπου, ὑποκλιθεὶς μὲχρις ἐδάφους.

— Ἐπὶ τέλους, μητέρα μου, ἀνέκραξεν ὁ νεανίας, θὰ μοι δώσης ἐξήγησιν τῶν ὅσα εἶδον καὶ ἤκουσα; Χθὲς ἀκόμη περιεφρόνεις καὶ ἐμίσεις τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, καὶ μέχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ὠμίλεισ πάντοτε περὶ αὐτοῦ μὲ τρόπον περιφρονητικόν. Ποία λοιπὸν παράδοξος ἀναστάτῳσις συνέβη εἰς τὰς ἰδέας καὶ τὰ αἰσθηματά σου;

— Θεέ μου! τίποτε ἀπλοῦστερον· ἐνόμιζον μάλιστα ὅτι σοὶ τὸ εἶπα ἤδη, ὑπέλαθεν ἡ βαρωνίς χωρὶς νὰ παραχθῆ. Ἀντιθέτως πρὸς τὸν Ἀθηναῖον ἐκείνον πολίτην, ὅστις κατεδίκασε τὸν Ἀριστείδην εἰς ἐξοσρακισμόν, διότι εἶχε βαρυνθῆ νὰ ἀκούῃ αὐτὸν ἐπονομαζόμενον δίκαιον, ἐγὼ, ἐπειδὴ ἤκουσα τόσα κατὰ τοῦ κυρίου Σταμπλῆ, κατήντησα νὰ πιστεῦω, ὅτι δὲν εἶναι ἄξιος κατηγορίας· ἀλλ' ἐὰν εἶχον δικαίας ἀφορμὰς νὰ ἦμαι προκατελημμένη, ἐὰν ἡ παλαιὰ φιλία μου πρὸς τοὺς Λασεγλιέρ, ἐὰν ἡ ἐντελής ἄγνοια τῶν γεγονότων, εἰς ἣν εὐρίσκομαι ἐπὶ εἰκοσι σχεδὸν ἔτη, μὲ παρέσυραν ὥστε νὰ κακολογήσω τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, μετενόησα διὰ τοῦτο πρὸ πολλοῦ καὶ κατὰ τὴν ὥραν ταύτην μάλιστα αἰσθάνομαι τύψιν συνειδότης.

— Ἦσο ἐλευθέρᾳ, μῆτέρ μου, νά μεταβάλης γνώμην καί νά ἀνακαλέσῃς ὅσα ἄλλοτε εἶπες· ἀλλά δὲν εἶχες ἐντολὴν παρὰ τῶν Λασιγλιέρ νά συγχωρήσῃς ἐν ὀνόματι αὐτῶν τὸν σφετερισθέντα τὰ κτήματά των. Νομίζεις ὅτι ὁ μαρκήσιος ἤθελε σοὶ ἐπιτρέψει νά τὸν κάμῃς κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην συνένοχον τῆς ἐπιεικείας σου;

— Αἶ! υἱέ μου, ἀνέκραζεν ἡ βαρωνίς μὲ χειρονομίαν ἀνυπομονησίας· ἔπρεπε λοιπὸν νά φέρω τὸ τελευταῖον κτύπημα ἐπὶ τῆς καρδίας ἐκείνης τῆς τοσοῦτον κληρῶς πληγωθείσης; Ἐπρεπε νά εἰσέλθω ὑπὸ τὴν φιλόξενον στέγην του μόνου διὰ νά γείνω ἡ ἡχῶ τῶν ἀρῶν τῶν ἐν τῇ ἐξορίᾳ; Εἶμαι ἀξιοκατάκριτος, εἶμαι ἔνοχος, διότι ἠθέλησα νά βίβω ὀλίγον βάλσαμον εἰς τὰς πληγὰς τοῦ ἀτυχοῦς ἐκείνου; Ἄ! νεότης, εἶσαι ἄσπλαγχνος! Δὲν γνωρίζω ἔάν ὁ μαρκήσιος ἤθελε μοι τὸ ἐπιτρέψει, ἀλλ' εἶμαι βεβαία, ὅτι ἡ ψυχὴ τῆς μαρκησίας μοὶ προσμειδιᾷ ἄνωθεν καὶ μὲ ἐπιδοκιμάζει.

Ἡ Σταμπλῆ δὲν ἤργησε νά ἀποδώσῃ τὴν ἐπίσκεψιν. Ἡμέραν τινα παρουσιάσθη μετὰ μεσημβρίαν εἰς τὸ μέγαρον Βωμπέρ, φέρων τὴν μᾶλλον ἐπιτετηδευμένην ἐνδυμασίαν ἐξ ὧν εὔρε μεταξὺ τῶν ἐνδυμάτων του, ἐνδυμάτων νεοπλούτου. Ὁ Ῥαούλ ἦτο ἀπὼν, ὅθεν ἡ κυρία Βωμπέρ, μὴ στενοχωρουμένη ὑπὸ τῆς παρουσίας τοῦ υἱοῦ τῆς, ὑπεδέχθη τὸν γείτονά της μεθ' ὅλης τῆς φιλοφροσύνης καὶ τῆς ἀβρότητος ἔφερεν ἀνεπαισθήτως τὴν ὀμιλίαν εἰς τὸν υἱὸν του, καὶ ἔδειξεν, ὅτι ἐνδιέφερεται εἰς ὅσα οὗτος τῇ διηγεῖτο· ὅθεν ἐνοεῖ τις ὁποῖαν εὐχαρίστησιν ἠσθάνθη ὁ ἀτυχῆς γέρον ἀπαντῶν καρδίαν συμπαθῆ, εἰς ἣν ἡδύνατο ἐλευθέρως νά διαχύσῃ τὰς θλίψεις του. Ἐν τούτοις δὲν ἤργησε νά παρατηρήσῃ τὴν πενιχρὰν διακόσμησιν τῆς αἰθούσης, εἰς ἣν εὐρίσκετο, καὶ ἀναλογισθεὶς ὁποῖοι ἦσαν πρότερον οἱ Βωμπέρ καὶ οἱ Λασιγλιέρ καὶ πῶς κατήντησαν σήμερον, κατελήφθη ὑπὸ ἀορίστου αἰσθήματος συστολῆς καὶ παραχῆς, αἰσθήματος, ὅπερ αἱ εὐγενεῖς ψυχαὶ δύνανται εὐκόλως νά ἐννοήσωσιν· ἡ δὲ βαρωνίς, ὡς διὰ νά ἐπαυξήσῃ τὴν στενοχωρίαν του, διηγήθη πόσας ἀπογοητεύσεις ἐδοκίμασε κατὰ τὴν ἐπάνοδόν της καὶ πῶς ἀντὶ τοῦ μεγάρου καὶ τῶν κτημάτων της, δὲν εὔρεν ἐπανερχομένη εἰ μὴ ἓνα περιστερεῶνα καὶ ἀσήμαντά τινα τεμάχια γῆς. Ἀλλὰ διηγήθη ταῦτα μετὰ τσαύτης χάριτος καὶ τσαύτης φαιδρότητος, ὥστε ὁ Σταμπλῆ, καίτοι ὢν φύσει δύσπιστος, οὐδεμίαν συνέλαβεν ὑπόνοιαν· ἀπ' ἐναντίας, ἠσθάνθη μάλιστα ἑαυτὸν ἀπαλλαττόμενον μεγάλου βάρους, ὅτε εἶδε μὲ ὁποῖον τρόπον ἡ κυρία Βωμπέρ ὑποφέρει τὴν πτωχείαν της.

— Θὰ σὰς κρατήσω εἰς τὸ γεῦμα, τῷ εἶπεν ὁ υἱός μου ὑπῆγε νά διέλθῃ τὴν ἡμέραν εἰς ἐνὸς τῶν φίλων μου καὶ θὰ ἐπιστρέψῃ τὴν ἐσπέραν.

Θὰ μείντε λοιπὸν μετ' ἐμοῦ· εἰς τὴν ἡλικίαν μας ἡ μόνωσις προξενεὶ θλίψιν. Τί τὰ θέλετε, προσέθηκεν εὐθύμως ἐπαναφέροντα τὴν διακοπεῖαν συνομιλίαν, ἕκαστος μὲ τὴν σειρὰν του, ὡς λέγει ἡ παροιμία. Βεβαιούσιν, ὅτι αἱ ἐπαναστάσεις ἔχουσι καὶ αὐταὶ τὰ καλά των· ἡμεῖς ἐπληρώσαμεν διὰ νά τὸ πιστεύσωμεν, ἀλλὰ δὲν παραπονούμεθα. Εἶθε μόνον, καθὼς ἔλεγεν ἡ ἀγαπητῆ μου μαρκησία, εἶθε μόνον, ὅσοι ἐπλούτησαν ἐκ τῆς καταστροφῆς μας νά ἦσαν τίμιοι ἄνθρωποι, ὅσον εἴσθε σεῖς! Τότε ἠθέλομεν ὑποφέρει εὐκολώτερον τὴν τύχην μας.

Τὸ νά γευματίσῃ μόνος μετὰ τῆς βαρωνίδος Βωμπέρ ἦτο διὰ τὸν Σταμπλῆ ὄχι μόνον τὸ ἔπακρον τῆς τιμῆς, ἀλλ' ἦτο ἐπίσης καὶ γλυκεῖά τις εὐχαρίστησις, ἣν πρὸ πολλοῦ δὲν εἶχεν αἰσθάνθῃ· διότι κατὰ τὴν ὥραν πρὸ πάντων τοῦ φαγητοῦ αἰσθάνεται τις ἔτι μᾶλλον τὴν μόνωσίν του, καὶ ἡ ὥρα, καθ' ἣν ἔπρεπε νά καθίσῃ εἰς τὴν τράπεζαν, ἦτο διὰ τὸν Σταμπλῆ ἡ θλιβερωτέρα τῆς ἡμέρας. Ἀπέναντι δὲ τῆς κενῆς θέσεως τοῦ Βερνάρδου ἡ θλιψίς του ἐκορυφοῦτο, καὶ συγνάκις τῷ συνέβαινε νά πῖῃ τὰ δάκρυά του ἐντὸς τοῦ ποτηρίου του. Τὸ γεῦμα λοιπὸν τοῦτο ὑπῆρξε διὰ τὸν Σταμπλῆ ἑορτὴ ἀπρόοπτος· καὶ δὲν ἦτο μὲν πολυτελές, ἀλλ' ἡ κυρία Βωμπέρ ἀνεπλήρωσε τὸν πλοῦτον τῆς τραπέζης της διὰ τῶν θεληγῆτρων τοῦ πνεύματός της. Ἐπεδαψίλευσεν εἰς τὸν συνδαιτυμόνα της μυρίας φιλοφρονήσεις, ἐπρόλαβε τὰς ἐπιθυμίας του, τὸν ἐκολάκευσε, τὸν περιποιήθη ὡς ἂν ἦτο μικρὸν παιδίον, καὶ ἔδειξεν ὅτι δὲν παρετῆρει τὰς ἀδεξιότητας καὶ τὰς ὑπερβολὰς τῆς ἐθιμοταξίας, εἰς ἃς ἐνέπιπτε καὶ κατὰ τὴν ὀμιλίαν καὶ τὴν συμπεριφορὰν του· καὶ ὑπῆρξε στιγμὴ, καθ' ἣν ὁ γέρον ἐστρέψε πρὸς αὐτὴν βλέμμα, οὕτινος ἡ ἔκφρασις ἀδύνατον νά περιγραφῆ, μόνον δὲ ἡδύνατο νά συγκριθῆ πρὸς τὸ ὠραῖον βλέμμα, τὸ τοσοῦτον συμπαθές, τὸ τρυφερόν, τὸ εὐγνωμόν, ὅπερ στρέφει ὁ κυνηγετικὸς κύων πρὸς τὸν θωπεύοντα αὐτὸν κύριόν του. Πρὸς στιγμὴν ὁ γέρον ἐπίστευσε ὅτι δὲν ἦτο μόνος εἰς τὴν γῆν, ἀλλ' ὅτι εἶχεν ἀποκτήσει οἰκογένειαν.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἤρχισαν στεναὶ σχέσεις μεταξὺ τῶν κυρίων τῶν δύο μεγάρων· ἡ κυρία Βωμπέρ διὰ τῶν παρακλησέων καὶ διὰ τῶν παρατηρήσεών της κατάρθρωσε βαθμηδὸν ὥστε ὁ υἱός της νά ἀνέχεται τὴν παρουσίαν τοῦ Σταμπλῆ καὶ νά τὸν δέχεται ἔάν ὄχι εὐμένως, τοῦλάχιστον μὲ ὕφος ὄχι τόσο δυσπρεσθημένον καὶ ἀγέρωχον. Ταῦτοχρόνος δὲ διὰ νά κολακεύσῃ τὸν γέροντα, ἐσπούδασε τὰς ἐπιθυμίας καὶ τὰς ἀδυναμίας του· κατήντησε μάλιστα νά μυηθῆ τὰ καθέκαστα τοῦ οἰκιακοῦ βίου αὐτοῦ καὶ νά ἐπαγρυπνῆ μετὰ φιλοστοργίας, ὅπως μητρικῆς, ὥστε νά μὴ λείπῃ τίποτε ἐκ τῶν συντελούντων εἰς τὴν εὐζωίαν καὶ τὴν ἀνάπαυσίν του. Ὁ Σταμπλῆ δὲν ἀντέστη εἰς τὰ τόσα θέληγτρα καὶ ἐ-

σαγηνεύθη ὡς ἡ μυῖα ἡ πίπτουσα ἐντὸς μέλιτος. Ἡ καρδία του ἐπληρώθη εὐγνωμοσύνης· βαθμύδον δὲ ἡ εὐγνωμοσύνη ἐκείνη μετεβλήθη εἰς ἀγάπην, καὶ μετ' οὐ πολὺ ἡ ἀγάπη ἐγένετο αὐτῷ ἕξις. Ὅθεν τὸ πλεῖστον τῆς ἡμέρας διήρχετο εἰς Βωμπέρ, ἐκεῖ ἐγευματίζεε τρεῖς τῆς ἐβδομάδος· ἐκεῖ καθ' ἑκάστην πρωΐαν ἐσταμάτα πορευόμενος εἰς τοὺς ἀγρούς του, τὴν δὲ ἐσπέραν ἐπανήρχετο πάλιν ἵνα δμιλήσῃ περὶ τοῦ Βερνάρδου του καὶ περὶ τῶν νέων τῆς ἡμέρας, τῶν ἐπασχολούντων ζωηρῶς τὰ πνεύματα. Ἐὰν δὲ ἡ ἐσπέρα ἦτο αἰθρία, προσέφερε τὸν βραχιονά του τῇ κυρίᾳ Βωμπέρ καὶ ἤρχετο νὰ περιπατήσῃ μετ' αὐτῆς εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Κλαίν. Ἐκαστος δύναται νὰ φαντασθῇ τὴν ἡδονὴν τοῦ Σταμπλῆ, ὅτε ἐκράτει εἰς τὸν βραχιονά του τὸν βραχιονά τῆς βαρωνίδος καὶ συνωμίλει ἐν οικειότητι μετ' αὐτῆς· εἰς τὰς ὄχθας ἐκείνας, ἔνθα τὸσάκις ἐχαιρετήθη διὰ λιθοβολισμῶν, ἀπελάμβανε νῦν μέρος τι καὶ αὐτὸς ἐκ τῶν χαιρετισμῶν, οὓς ἀπέδιδον εἰς τὴν σύντροφόν του, εἶναι δὲ ἀληθέστατον, ὅτι ἀντανάκλασις τις τῆς ὑπολήψεως, ἣν ἔχαιρεν ἡ ἀριστοκρατικὴ ἐκείνη κυρία, ἔφθανε μέχρις αὐτοῦ· καὶ αὐτοὶ οἱ ὑπνέεται του τὸν ἐκλεπτον μὲν καὶ νῦν ἀλλὰ τὸν ἐσέβοντο περισσώτερον. Ἐν ἐνὶ λόγῳ πρέπει νὰ ἐπαναλάβωμεν τὴν τετριμμένην παρομοίωσιν τῆς δάσεως ἐν μέσῳ τῆς ἐρήμου, ὅπως περιγράψωμεν ἐν ὀλίγαις λέξεσι τὸ τί ὑπῆρξεν ἐν μέσῳ τοῦ Θλιβεροῦ βίου τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου ἡ μαγικὴ ἐμφάνισις τῆς βαρωνίδος Βωμπέρ. Τὸ φθινόπωρον τοῦ βίου του ἐφωτίσθη ὑπὸ ἡδέας τινὸς λάμψεως, ἡ υγεία του ἐστερεώθη, τὸ ἦθός του ἐφαιδρύνθη, ὁ δὲ χαρακτήρ του, ὁ ἐξηρησιμένος ὑπὸ τῆς θλίψεως, ἀνέκτησε πάλιν τὴν φυσικὴν αὐτοῦ ἀγαθότητα. Ἀλλὰ τὸ μέγιστον ἀγαθόν, ὅπερ ἀπέφραεν αὐτῷ ἡ σχέσις αὕτη, ἦτο ὅτι ἐπανεκτίσθη τὴν εἰς ἐαυτὸν ὑπόληψιν, ὅτι ἠσθάνθη ἐαυτὸν ἠθωμένον ἐνώπιον τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὀφθαλμῶν. Οὕτως ἡ τεταραγμένη συνειδήσις του καθησύχασε, καὶ στηριζόμενος ἐπὶ τῆς εὐτυχοῦς ἐκείνης φιλίας ἀνήγειρε πάλιν τὴν κεφαλὴν καὶ ἐν φαιδρότητι ἀπέλαυε τοῦ πλοῦτου του.

[Ἐπιτετα συνέχεια]

ΑΡΣΙΝΟΗ Γ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ.

Ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς «Ἐταιρίας τῶν φυσιοφῶν» τοῦ Βερολίνου δημοσιεύονται δύο ἐξ Ἀθηνῶν ἀξιόλογοι ἀνακωνώσεις τοῦ κ. Θ. Δε-Μελδράχ, ὧν μετάφρασιν εὐχαρίστως καταχωρίζομεν ἐνταῦθα.

Σ.τ.Δ.

Α'.

Ο ΚΑΝΘΑΡΟΣ

τοῦ προφήτου Ἡλίου.

Αἱ ἑλληνικαὶ ἐκκλησίαι καὶ οἱ ναῖσκοι οἱ ὠκοδομημένοι ἐπὶ τῶν κορυφῶν ὄρεων καὶ λόφων εἶναι ἀφιερωμένοι κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὸν προφήτην Ἡλίου, ἐξ οὗ καὶ αὐτὰ τὰ ὄρη ὀνομάζονται συνήθως ἅγιος Ἡλίας ἢ προφήτης Ἡλίας. Οὕτω καλεῖται καὶ ὁ ὑψηλότερος βουνὸς τῆς Σίφου, μιᾶς τῶν Κυκλάδων, «ὁ προφήτης Ἡλίας»,

ἐκ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς παλαιᾶς μονῆς τοῦ ὀμωνύμου ἁγίου, αἵτινες εἶναι ὠκοδομημένοι εἰς τὴν 660 μέτρων ὕψος ἔχουσαν κορυφὴν αὐτοῦ. Ὁ βουνὸς εἶναι ἀπότομος, σχεδὸν ἀποκλειστικῶς ἐκ γυμνῶν ἀσβεστοβράχων συνιστάμενος. Ἀνώμαλος καὶ ἐν μέρει μετὰ μεγάλου κόπου τεχνητῶς κατασκευασθεῖς δρομίσκος φέρει διὰ διαφόρων στρωφῶν ἐν σχήματι ζιγζαγ (zig-zag) ἐπὶ τῆς βράχως τοῦ βουνοῦ εἰς τὸ ὕψιστον μέρος αὐτοῦ, ὁπόθεν πρὸς δυτικὰς ἐκτείνεται ἡ κορυφή αὐτοῦ, σχηματιζομένου μικροῦ ἐπιπέδου, ὅπερ καταλαμβάνεται σχεδὸν ὀλόκληρον ἐκ τῶν δύο οἰκοδομῶν τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς μονῆς, ἀμφοτέρων ἀπὸ βυζαντινῶν χρόνων καταγομένων. Ἡ μονὴ εἶναι νῦν ἐγκαταλελειμμένη, καὶ μόνον κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ ἁγίου Ἡλίου (20[1 Αὐγούστου]) γίνεται ἐνταῦθα λειτουργία, καὶ ἤδη ἀπὸ τῆς ἐσπέρας προσέρχονται εὐσεβεῖς προσκυνηταί, ἵνα ἐορτάσωσι τὴν πανήγυριν καὶ ἵνα συμπάγωσιν ἐπὶ τῆς μεγάλης λιθίνης τραπέζης ἐν τῷ παλαιῷ ἐστιατορίῳ. Τὸ γεῦμα δὲ παρατίθεται αὐτοῖς ὑπὸ τῶν μοναχῶν τῆς ἐν τῇ κοιλάδι εὐρισκομένης κυρίας μονῆς, τῆς ὁποίας ἡ μονὴ τοῦ Ἡλίου εἶναι μετόχιον. Ἐπὶ τῶν ἀσφαλῶν ἐγγυρίων ἡμιόνων δύναται τις ν' ἀνέλθῃ ἄνευ κινδύνου τὸν ἀπορρώγα δρομίσκον μέχρι τῆς κορυφῆς, προϋποτιθεμένου ὅτι δὲν καταλαμβάνεται ὑπὸ ζάλης. Ἀνταξία δὲ ὄντως τοῦ κόπου τούτου εἶνε ἡ θαυμασιὰ θέα, ἣν ἀπολαύει τις ἐντεῦθεν ἐπὶ τῆς Σίφου καὶ τῶν πλείστων νήσων τοῦ Ἀρχιπελάγους. Ἡδὴ πρὶν ἐγὼ ἀνέλθω (25 Ἰουλίου) τὸ ὄρος τοῦ προφήτου Ἡλίου ἐν Σίφῳ, μοὶ εἶχον διηγηθῆ οἱ κάτοικοι τῆς νήσου πολλὰ περὶ μικροῦ τινος χρυσοῦ ἐντόμου (χρυσὸ μαμμουνάκι), τὸ ὁποῖον οὐδαμοῦ ἄλλοθι ὑπάρχει· εἰμὴ εἰς τὰ τεῖχη τῆς παλαιᾶς μονῆς, καὶ εἰς τὸ ὁποῖον ἕνεκα τούτου οἱ προσκυνηταὶ ἀποδίδουσιν ἰδίαν τιμὴν. Ἡμῖν λίαν περίεργος νὰ ἴδω τὸ μικρὸν ἔντομον· πράγματι δ' εὗρον ἄνευ κόπου εἰς ὅλας τὰς σχισμὰς καὶ τὰ χάσματα μεταξὺ τῶν παλαιῶν λίθων τῶν παλαιῶν τοίχων τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς μονῆς χιλιάδας ἐνὸς μικροῦ καὶ ὠραίου εἶδους *Chrysomela*. Ὅλα τὰ μικρὰ κοιλώματα εἶναι πλήρη ἐξ αὐτῶν, οὕτως εἰπεῖν, παραγεμισμένα· φαίνονται ὡς νεκρωμένα· ἂν ὄμως τὰ φέρῃ τις εἰς τὸν ἀέρα καὶ τὸν ἥλιον, ἀναζωογονοῦνται ταχέως καὶ φεύγουσι. Τὸ εἶδος τοῦτο δὲν γνωρίζω ἐγὼ· φαίνεται ὅμως ὅτι εἶναι συγγενὲς μὲ τὸ ἐν Ἀττικῇ ὄχι· σπάνιον καὶ ἐπὶ δεινδρολιθάνων ζῶν ὀλίγον μεγαλείτερον εἶδος *Chrysomela Americana* τοῦ Λιναίου¹. Μάτην ἀνεζήτησα τὸν κἀνθαρον τοῦτον ἀλλαχοῦ τῆς νήσου· οὐδαμοῦ ἠδυνήθην νὰ εὗρω ἴχνος αὐτοῦ. Ποῦ λοιπὸν ζῆ καὶ ἀναπτύσσεται ὁ σκόλιξ τοῦ κολεοπτέρου τούτου; διατὶ συναθροίζεται ἀθρόως ἐπὶ τῆς γυμνῆς καὶ ἐρημοφύτου κορυφῆς τοῦ βουνοῦ τοῦ Ἡλίου; μὴ ζητεῖ ἴσως ἐπὶ τοῦ εὐαέρου

1. Ἴδὲ προσθήκην ἐν τέλει τοῦ ἔργου. Σ.τ.Δ.